

Спеціалізованій вченій раді Д 12.105.03
Донбаської державної машинобудівної академії

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора економічних наук Смерічевської Світлани Василівни
на дисертацію Олійника Павла Олександровича
на тему: «УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ПРОМИСЛОВОМУ СЕКТОРІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ»,
подану на здобуття наукового ступеню кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством

Актуальність обраної теми дисертації. Забезпечення високої ефективності та стійкості промислового розвитку повинне ґрунтуватися на вмінні застосовувати сучасні методи управління, вчасно використовувати їх дієві інструменти та методи. Актуальність дослідження полягає в тому, що у той час, як багато країн працюють в напрямку впровадження управління знаннями (knowledge management) в промисловому секторі (на макро- та мезорівні), в Україні у сфері галузевого управління ця концепція залишається мало застосовуваною. Світовий досвід свідчить, що системи управління знаннями у сфері управління на макро- та мезорівні створюються для: підвищення ефективності комунікацій між органами управління та регулювання всіх рівнів; налагодження ефективного діалогу органів галузевого регулювання з мікрорівнем – рівнем промислових підприємств; формування та функціонування віртуальних спільнот професіоналів («спільноти практики» – community of practice), зокрема, за галузями промисловості. Сьогодні уряд і галузеве керівництво розробляють стратегії для покращення показників як виробничого, так і економічного характеру, формує напрями промислової політики, що сприятимуть подоланню деструктивних змін у промисловості. Разом з тим, відзначається необхідність поглиблення теорії та методики управління знаннями в промисловому секторі національної економіки. З огляду на означене, тема дисертаційного дослідження Олійника П.О. є актуальною.

Відгук № 622/05
09.12.2019
ДДМА

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. За результатами обґрунтування ролі управління знаннями у сучасній парадигмі економічного розвитку (с. 27-41) автор пропонує розвиток теоретичних основ формування системи управління знаннями у промисловості. Можна погодитися із запропонованими дисертантом етапами та функціональними складовими формування організаційного знання на мезо- та макрорівні (с. 42-57).

Ґрунтуючись на сукупності теоретичних підходів та принципів щодо управління знаннями в промисловості, здобувачем запропоновано удосконалення концептуальних положень запровадження системи управління знаннями (с. 58-72). Автор наголошує, що запроповані положення сприятимуть забезпеченню конкурентоспроможності високотехнологічних галузей народного господарства.

Подальший аналіз закордонного та вітчизняного досвіду оцінки економіки знань (с. 74-90) дозволив обґрунтувати комплекс методологічних і технічних вимог до такої оцінки. Реалізація запропонованого методичного підходу до оцінки управління знаннями в промисловості України (с. 90-106) дозволила обґрунтувати сильні та слабкі сторони в управлінні знаннями в промисловості України та визначити два основних напрями удосконалення системи управління знаннями у промисловому розвитку України: вдосконалення управління ІКТ та набуття прав інтелектуальної власності на винаходи та промислові зразки, їх активне впровадження, виготовлення високотехнологічної продукції та створення більш значної доданої вартості у промисловому виробництві (с. 107-118).

Суттєвим внеском автора є удосконалення організаційно-інформаційного забезпечення управління знаннями у промисловості України (с. 123-137), що спрямоване на підвищення організації навчання, досягнення стратегічних цілей, підтримання культури обміну знаннями, прийняття нових викликів, випробування оригінальних підходів та використання переваг інформаційних технологій у промисловому секторі.

Не зупиняючись на досягнутому, Олійник П.О. здійснив спробу

запропонувати напрями підвищення результативності використання знань у промисловості України (с. 138-154) та узагальнити проведені дослідження у стратегічному підході до інноваційного розвитку промисловості України (с. 155-170).

Отримані теоретико-методичні та практичні результати дисертації відповідають об'єктивній необхідності обґрунтування теоретико-методичних та науково-практичних засад управління знаннями в промисловому секторі національної економіки. Висновки, що сформульовані в дисертації, базуються на достовірних наукових та статистичних джерелах. Обсяг викладеного матеріалу є достатнім в обґрунтуванні запропонованих дисертантом висновків і рекомендацій. Крім того, вони апробовані автором на міжнародних науково-практичних конференціях. Положення, висновки і пропозиції повністю науково аргументовані, мають теоретичне і практичне значення та достовірні ознаки новизни.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення дисертації, що визначають її наукову новизну, полягають у наступному:

1. Отримало подальший розвиток наукове обґрунтування ролі управління знаннями на основі сучасної парадигми економічного зростання, що дозволило встановити необхідність формування та ефективної реалізації інтелектуального капіталу, розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури у промисловості України (с. 27-41).

2. Розвинуто теоретичний підхід до формування системи управління знаннями, який ґрунтується на особливостях специфічного об'єкту управління – знань, передбачає зміну його форм в процесі формування організаційного знання на мезо- та макрорівні, що уможливило комплексний погляд на управлінський процес та виокремити його етапи та функціональні складові (с. 42-57).

3. Удосконалено концептуальні положення запровадження системи управління знаннями, що доповнено низкою принципів. Це дозволило автору обґрунтувати основи підходу до формування системи менеджменту знань у промисловому секторі, яка сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності

високотехнологічних галузей народного господарства (с. 58-72).

4. Удосконалено методичний підхід до оцінки управління знаннями в промисловості України, що ґрунтується на системі індексів та включає інтегральні блоки показників переходу знань до нових за функціями та етапами, які вимірюються у часовому та просторовому аспектах (с. 74-106).

5. Отримало подальший розвиток обґрунтування аналітичного забезпечення вдосконалення системи управління знаннями в національній промисловості, що реалізовано за допомогою інструменту факторного аналізу (с. 107-118).

6. Удосконалено організаційно-інформаційне забезпечення управління знаннями у промисловості України через розширення впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, вдосконалення їх технічної інфраструктури, що у сукупності сприятиме зростанню економічних результатів у промисловому секторі (с. 123-137).

7. Розвинуто напрями підвищення результативності використання знань у промисловості України за двома аспектами: виявлення причин відставання виробництва високотехнологічної продукції від світових тенденцій та визначення напрямів їх нейтралізації; удосконалення регулювання умов розвитку інтелектуальної власності (с. 138-154);

8. Удосконалено стратегічний підхід до інноваційного розвитку промисловості України в парадигмі економіки знань, що носить комплексний міжвідомчий характер (с. 155-170).

Отримані автором результати та надані пропозиції поглиблюють теоретичні і практичні засади управління знаннями у промисловому секторі України.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.
Зміст автореферату відповідає основним положенням, висновкам і рекомендаціям дисертаційного дослідження. Новизна, яка відображена у дисертації, повністю відповідає роботі.

Оцінка публікацій. Основні ідеї, положення і результати дисертаційної роботи відображено у 11 наукових публікаціях, з яких: одна – розділ у колективній монографії, п'ять – статті у наукових фахових виданнях України (у т. ч. дві – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз); п'ять – публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг публікацій становить 4,16 ум.-друк. арк.; особисто автору належать 3,78 ум.-друк. арк. У роботах, опублікованих у співавторстві, особистий внесок Олійника П.О. стосується безпосередньо теми дисертації і має елементи наукової новизни.

Дискусійні положення та недоліки. Відзначаючи в цілому достатній рівень наукових здобутків дисертанта, обґрунтованість переважної більшості результатів дослідження, існують певні дискусійні моменти.

1. У визначених «драйверах» економіки знань (с. 37) не відслідковується зв'язок саме із організаційними знаннями, про які йдеться у подальшій роботі.

2. Не зовсім зрозуміло, чому в роботі у центр дослідження поставлено саме організаційні знання. А як щодо професійних (профільних), економічних, соціологічних, екологічних та ін.?

3. Останнє завдання дисертації присвячено розвитку стратегічного підходу до інноваційного розвитку промисловості України. На наш погляд, більш доцільним було б застосування прийнятої у науці термінології: теоретичний, методичний або організаційно-управлінський підхід до формування стратегії інноваційного розвитку промисловості України.

4. Запропонований методичний підхід до оцінки управління знаннями в промисловості України викликає питання, адже окремі з наведених показників оцінюються при складанні існуючих глобальних індексів, причому за дуже складними методиками, які передбачають експертне оцінювання, розподіл країн за групами (щоб урахувати специфіку цих груп). Для складання глобального індексу субіндекси мають вагові коефіцієнти, щоб відобразити силу їх впливу. Нормування теж застосовується. В чому перевага запропонованого методу, тим більше - на основі усереднення за індикативним блоком?

5. Дисертант у роботі отримав низку теоретичних та практичних результатів, які дійсно мають значення для розвитку системи управління знань у національній промисловості. Проте, наприкінці роботи хотілося б бачити якийсь прогностичний економічний результат від їх впровадження.

Проте, наведені зауваження не знижують наукової значущості дослідження.

Загальна оцінка дисертаційного дослідження. Дисертація Олійника Павла Олександровича на тему: «Управління знаннями в промисловому секторі національної економіки» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, яке має теоретичне і практичне значення та характеризується науковою новизною. Результати дисертації розв'язують наукову задачу поглиблення теоретичних засад процесу управління знаннями у промисловому секторі національної економіки, удосконалення методичних підходів до його оцінки та розробки пропозицій щодо організаційно-інформаційного забезпечення системи управління знаннями для вітчизняної промисловості.

Отримані дисертантом основні теоретико-методичні положення і висновки чітко сформульовані. Проведене дослідження підтверджує належний рівень наукової зрілості та професійної підготовки здобувача.

Дисертація відповідає пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а дисертант Олійник Павло Олександрович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

Професор кафедри логістики

Національного авіаційного університету (м.Київ)

доктор економічних наук, професор

Смерчевська С. В.

